

Afdeling	: OCSW - Zorg & Participatie	B&W-voorstel: DJ-1875953
Naam opsteller voorstel	: Hilke van Heumen (0495-575745)	Zaaknummer: 1875946
Portefeuillehouder	: M.J. (Martijn) van den Heuvel Msc.	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Maatschappelijke begeleiding statushouders 2023.

Voorstel

1. De begeleiding van het 'financieel ontzorgen van statushouders' te beleggen bij Punt Welzijn;
2. Aan Punt Welzijn voor maatschappelijke begeleiding statushouders een aanvullende subsidie 2023 te verlenen van maximaal:
 - a. € 87.987, - voor personele inzet in verband met hogere taakstelling;
 - b. € 20.000, - voor personele inzet in verband met tekort aan vrijwilligers;
 - c. € 11.767, - voor werving en scholing van vrijwilligers en inzet tolkentelefoon.

Inleiding

Vanwege de hoge(re) taakstelling vanuit de Rijksoverheid, worden zowel in 2022 als in 2023 meer statushouders in Weert gehuisvest dan vooraf voorzien. Punt Welzijn verzorgt de maatschappelijke begeleiding van deze statushouders op basis van een jaarlijkse subsidie (DJ-1835622). Vanwege de hogere instroom heeft Punt Welzijn ook extra middelen nodig voor deze inzet.

Op grond van de nieuwe Wet inburgering worden statushouders door de gemeente zes maanden financieel ontzorgd op het gebied van huur, gas, water, elektra en de verplichte zorgverzekering. Per 1 januari 2022 heeft gemeente Weert de uitvoering van deze taak bij de gemeentelijke regisseurs belegd. We zien nu echter dat deze uitvoeringspraktijk veel praktische problemen met zich meebrengt. Door het proces anders in te richten worden statushouders daadwerkelijk financieel ontzorgd en wordt tevens de financiële zelfredzaamheid gestimuleerd.

Beoogd(e) doel(en)

Statushouders krijgen passende ondersteuning van professionals en vrijwillige coaches van Punt Welzijn en worden in het eerste halfjaar van de inburgering financieel ontzorgd. Het beoogd effect van deze ondersteuning is dat statushouders zo snel mogelijk zelfredzaam worden en volwaardig mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving,

Weert, 8 maart 2023	S		B	W	W	W	W	W
	AV		RV	MvdH	WvE	SW	LS	MF
		akkoord						
		bespreken						

Soort besluit: Besluit college

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:
- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

Beslissing d.d.: 14 maart 2023

Nummer: 2

De secretaris,

liefst via betaald werk. De inzet sluit daarmee aan bij de strategische waarde 'Iedereen doet mee' van de strategische visie en draagt bij aan de volgende maatschappelijke effecten van het Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023: 'Meer inwoners doen mee, inclusieve samenleving' en 'Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners'.

Te behalen resultaten

Gemeenten krijgen halfjaarlijks vanuit de Rijksoverheid een taakstelling voor de huisvesting van statushouders opgelegd. In de tweede helft van 2022 heeft het kabinet gemeenten gevraagd om statushouders versneld te huisvesten, vooruitlopend op de hoge(re) taakstelling in 2023. De taakstelling voor de eerste helft van 2023 is vastgesteld op 61 personen. De taakstelling voor 2023 is daarmee fors hoger dan de taakstelling voor 2022, deze was vastgesteld op 69 personen voor het gehele jaar. In 2022 heeft gemeente Weert al meer statushouders gehuisvest dan de taakstelling, deze gelden als voorsprong op de taakstelling voor de eerste helft van 2023.

Punt Welzijn biedt jaarlijks maatschappelijke begeleiding aan statushouders die vanuit de taakstelling van de Rijksoverheid aan de gemeente worden toegewezen. Statushouders die onder de nieuwe Wet inburgering vallen worden het eerste halfjaar financieel ontzorgd .

Uit te voeren activiteiten

De activiteiten, begeleiding en interventies die worden ingezet dragen bij aan het doel om statushouders zo snel mogelijk volwaardig deel te laten nemen aan de samenleving. De statushouder doet zoveel mogelijk zelf. Daar waar nodig kan extra ondersteuning worden geboden. De maatschappelijke begeleiding bestaat in ieder geval uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel is praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen en hulp bij en na de huisvesting. Het tweede onderdeel is voorlichting over leefgebieden in de Nederlandse samenleving. Naarmate de inburgeraar zelfredzamer is kan de intensiteit van de begeleiding worden afgebouwd.

Concreet omvat de maatschappelijke begeleiding van Punt Welzijn activiteiten op het gebied van huisvesting, eerste opvang, begeleiding naar zelfstandig functioneren in de maatschappij, financiële zelfredzaamheid en ontzorging. Ook werving en scholing van vrijwilligers en taalmaatjes en het voeren van structurele overleggen met relevante samenwerkingspartners behoren tot de kernactiviteiten.

Argumenten

1.1 Met het huidige werkproces met betrekking tot financieel ontzorgen wordt het beoogde doel niet bereikt.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de financiële ontzorging van statushouders tijdens de eerste zes maanden van hun verblijf. Na deze periode krijgen statushouders waar nodig verdere begeleiding bij de financiën van team Nieuwkomers van Punt Welzijn. Het doel van deze vorm van financiële ondersteuning is het voorkomen van financiële problemen en het creëren van financiële rust en zelfredzaamheid. De financiële ondersteuning begint op de dag dat het recht op bijstand ontstaat.

Sinds de ingang van de nieuw Wet Inburgering zijn de gemeentelijke regisseurs de vaste lasten van de statushouder rechtstreeks uit de uitkering gaan betalen. We zien nu dat deze werkwijze veel praktische problemen met zich meebrengt. Zo verloopt het proces van betalingen trager. De oorzaak hiervan is dat er veelvuldig geschakeld moet worden tussen de statushouders, team Nieuwkomers van Punt Welzijn, de gemeentelijke regisseurs en de aanbieders van huur, gas, water, elektra en zorgverzekering. Zo komen brieven over betalingen aan bij de statushouders, die dan via team Nieuwkomers van Punt Welzijn weer naar de gemeentelijke regisseurs moeten als verantwoordelijke voor de betaling. Los van het extra werk dat hiermee gemoeid is, levert het de statushouders veel spanning op en wordt er niet ontzorgd op een zodanige manier dat er voor de inburgeraar inderdaad zorgen worden weggenomen. Ook de zelfredzaamheid wordt hiermee niet

bevorderd. Door zowel team Nieuwkomers van Punt Welzijn als door de gemeentelijke regisseurs is daarom verzocht dit proces anders in te richten.

1.2 Door het proces anders in te richten, worden statushouders beter ondersteund en wordt de financiële zelfredzaamheid bevorderd.

In de nieuwe werkwijze gaan de gemeentelijke regisseurs met de betreffende statushouders in gesprek over de gewenste en benodigde ondersteuning ten aanzien van de financiële zelfredzaamheid en ontzorging. Zo kan er in samenspraak gekozen worden voor het werken met automatische incasso's, in plaats van het uit de uitkering aan derden betalen van de genoemde vaste lasten. Team nieuwkomers van Punt Welzijn begeleidt de statushouders bij de gemaakte afspraken. De gemeentelijke regisseurs leggen de afspraken over ieders rol en verantwoordelijkheid vast in het Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie.

De monitoring van de financiële zelfredzaamheid en het voorkomen dat in de eerste periode financiële problemen ontstaan blijft een verantwoordelijkheid van de gemeente. De taak van het financieel ontzorgen wordt op deze wijze dus niet verlegd van de gemeentelijke regisseurs naar team Nieuwkomers van Punt Welzijn, maar anders ingericht. Met deze werkwijze wordt de financiële zelfredzaamheid vanaf de start van de inburgering gestimuleerd, is er minder afstemming nodig en worden daadwerkelijk zorgen weggenomen bij de statushouder.

2.1 De taakstelling voor 2023 is fors hoger dan in 2022.

De Wet inburgering verplicht gemeenten maatschappelijke begeleiding te bieden aan statushouders die vallen onder deze wet. Vanuit het rijk wordt jaarlijks een taakstelling voor het aantal statushouders opgelegd. De taakstelling voor 2023 is bijna verdubbeld ten opzichte van 2022. Huisvesting van statushouders vindt plaats in overleg met Wonen Limburg en het team Nieuwkomers van Punt Welzijn biedt maatschappelijke begeleiding.

2.2 Binnen het beleids- en actieplan integratie en participatie statushouders 2023-2025 is geen rekening gehouden met de hoge(re) taakstelling 2023.

Uit de reguliere subsidieverlening aan Punt Welzijn vloeien activiteiten voort gericht op het versterken van de burger en een 'samenredzame' samenleving. Punt Welzijn verbindt, signaleert, coacht en spreekt inwoners aan op eigen kracht en participatie. Het basispakket van activiteiten waar Punt Welzijn uitvoering aan geeft is toegespitst op verschillende disciplines, waaronder nieuwkomers (DJ-1869464).

Vanwege de taakstelling en op grond van het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020-2022 is bovenop het reguliere subsidie jaarlijks een projectsubsidie van € 37.470, - verstrekt. In het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2023-2025 is geen aanvullende projectsubsidie voor de hoge(re) taakstelling in 2023 opgenomen. De reden hiervoor is dat Punt Welzijn nog met een voorstel zou komen. Punt Welzijn heeft ook in 2023 middelen nodig om extra inzet te kunnen bieden.

2.3 De financiële middelen voor inburgeringsvoorzieningen die de gemeente vanuit het Rijk ontvangt bewegen mee met de hoge(re) taakstelling.

Onze begroting voor de Wet inburgering is gebaseerd op de financiële middelen die door het Rijk aan gemeenten worden verstrekt (de SPUK). Dit is zo door de gemeenteraad vastgesteld. Deze financiële vergoedingen voor de inburgeringsvoorzieningen zijn gebaseerd op aantallen die het Rijk hanteert voor te huisvesten statushouders. Dit wordt de taakstelling genoemd. De uitkering van gemeenten wordt na afloop van het uitvoeringsjaar definitief vastgesteld op basis van de werkelijk gerealiseerde aantallen asielstatushouders en gezins- en overige migranten die inburgeringsplichtig zijn onder de

nieuwe wet. Dit betekent dat de uitkering meebeweegt met het aantal inburgeringsplichtigen. Voor een inschatting van het aantal inburgeringsplichtige asielstatushouders wordt de taakstelling vermenigvuldigd met 70%. In de taakstelling is bijvoorbeeld ook rekening gehouden met kinderen terwijl die niet inburgeringsplichtig zijn. Financiële middelen uit de SPUK van 2022 worden overgeheveld naar 2023.

2.4 De maatschappelijke begeleiding van statushouders is intensiever en complexer geworden.

De statushouders hebben vaak lang rondgezworven door Europa en een lange asielprocedure achter de rug. De kinderen hebben taal- en ontwikkelingsachterstanden opgelopen. De behoefte aan ondersteuning en zorg is hierdoor toegenomen. Tegelijkertijd zien we dat het aanbod van reguliere zorg en onderwijs steeds meer onder druk komt te staan. Vanwege krapte op de arbeidsmarkt is er sprake van een toename in wachttijden bij onder andere kinderopvang, huisartsen, scholen, taalonderwijs en geestelijke gezondheidszorg. Dit zorgt voor een vertraging met betrekking tot de inburgering. Statushouders wenden zich hierdoor in toenemende mate met vragen bij de maatschappelijke begeleiding.

2.5 Punt Welzijn zal ook meer vrijwilligers en taalmaatjes moeten gaan werven voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders.

In het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders (DJ- 1822018) is opgenomen dat team nieuwkomers van Punt Welzijn onder andere de opdracht heeft om vrijwilligers in te zetten voor maatschappelijke begeleiding. De beschikbaarheid van vrijwilligers is echter schaars en er is inzet nodig om vrijwilligers te werven en te scholen. De ruimte om deze taak uit te voeren is er op dit moment niet. Een deel van de extra middelen die voor de maatschappelijke begeleiding wordt toegekend wordt ingezet voor dit doel.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Het aanvullend subsidie maatschappelijke begeleiding statushouders voor 2023 bedraagt maximaal € 119.754, -. Deze subsidie is als volgt opgebouwd:

Personele inzet in verband met de hogere taakstelling	€ 87.987, -
Personele inzet in verband met tekort aan vrijwilligers	€ 20.000, -
Werving en scholing vrijwilligers en inzet tolkentelefoon	€ 11.767, -

Het betreft hier een maximum bedrag per onderdeel. Aan de begeleiding van het 'financieel ontzorgen van statushouders' dat bij Punt Welzijn wordt belegd zijn verder geen financiële consequenties verbonden.

Op dit moment is nog onduidelijk hoe hoog de uitgaven in 2023 voor de inburgering zullen zijn die onder de SPUK Wet Inburgering verantwoord kunnen worden. Daarnaast ontvangen gemeenten voor inburgeringsplichtige asielmigranten die nog onder de oude Wet Inburgering vallen via het Gemeentefonds een decentralisatie-uitkering voor de maatschappelijke begeleiding. Onduidelijk is nog of gemeente Weert een bijdrage hiervan ontvangt in 2023 en hoe hoog deze bijdrage is. Mocht zowel de SPUK Wet Inburgering als de decentralisatie-uitkering maatschappelijke begeleiding ontoereikend zijn om de aanvullende subsidie te kunnen dekken, dan kan de subsidie gedekt worden vanuit de reserve inburgering en participatie niet-westerse allochtonen. Op basis van de nota reserves mag hier zonder raadsbesluit over beschikt worden. Verantwoording van de subsidie vindt plaats in de gemeentelijke jaarrekeningen via Sisa (boekingsubsidiebedragen op 56505/44200).

Overleg gevoerd met

Intern:

Paul Hecker (jurist OCSW), Patricia Vos (businesscontroller F&C), Lonneke Hertog (businesscontroller F&C), Nancy Peeters (afdelingshoofd WIZ), Ümügül Tasim (teamleider Participatie WIZ), Monique Poell (beleidsadviseur OCSW), Linda Vriens (beleidsadviseur OCSW), Marie- Michele Stokbroeks (beleidsadviseur OCSW), Frank van Beeck (teamleider OCSW), Amal Hanine (regisseur sociaal domein, participatie WIZ).

Extern:

██████████, manager Punt Welzijn.

Participatie

n.v.t.

Communicatie

Het besluit wordt kenbaar gemaakt aan Punt Welzijn en via de TILS lijst aan de raad.

Planning en uitvoering

De extra inzet maatschappelijke begeleiding door Punt Welzijn gaat onmiddellijk van start en duurt tot eind 2023.

De begeleiding van het financieel ontzorgen wordt direct door team nieuwkomers van Punt Welzijn uitgevoerd en vervangt de huidige werkwijze.

Evaluatie

Op basis van de taakstelling over 2023 en de taakstelling voor de eerste helft van 2024 die in oktober/ november 2023 bekend wordt, volgt een evaluatie en een collegevoorstel met betrekking tot de maatschappelijke begeleiding in 2024 en verder.

Bijlage(n)

Openbare bijlagen

Subsidie aanvraag Punt Welzijn.

Beschikking.

